

Отримано 08.08.2026р.
Голова разової
спеціалізованої
вченої ради PhD 16182
Н.М.М. О.П.С.Н.С.

Голові разової спеціалізованої вченої ради
PhD 16182
у Запорізькому національному університеті
доктору економічних наук, професору,
професору кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та фондового ринку
Запорізького національного університету
Огренич Юлії Олександрівні

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, професора

Андросової Олени Федорівни

на дисертацію Петрякова Володимира Миколайовича

на тему «Розробка антикризової стратегії підприємства в умовах нестабільного
зовнішнього середовища»,

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії

за спеціальністю 051 Економіка

(галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки)

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження

У дисертаційній роботі Петрякова Володимира Миколайовича досліджено особливості формування антикризової стратегії промислового підприємства за нестабільного зовнішнього середовища, а саме удосконалено методичний інструментарій ранньої діагностики кризових загроз, оцінювання стійкості підприємства та розроблено адаптивну сценарну модель з тригерами переключення між сценаріями.

В умовах сьогодення саме металургійна галузь є однією з основних для економіки України, проте нині вона функціонує в умовах, коли зовнішні загрози не змінюють одна одну послідовно, а діють одночасно. Крім того, розташування виробничих майданчиків на прифронтовій території, нестача електроенергії внаслідок пошкодження енергосистеми, руйнування логістичних маршрутів, звуження традиційних ринків збуту та запровадження Європейським Союзом механізму вуглецевого коригування імпорту формують середовище хронічної багатошарової нестабільності. За таких умов антикризові підходи, побудовані на логіці подолання поодинокі

кризи з подальшим відновленням, втрачають дієвість, оскільки підприємство не має періоду «спокою» між шоками. Це зумовлює потребу переходу до безперервного та адаптивного антикризового управління, здатного завчасно розпізнавати загрози за слабкими сигналами, підтримувати стійкість критичних бізнес-процесів і своєчасно змінювати режим реалізації стратегії. Відсутність цілісного інструментарію, який поєднував би ранню діагностику, оцінювання стійкості та сценарне забезпечення стратегічних рішень, підтверджує актуальність питання розроблення й упровадження антикризової стратегії на промислових підприємствах.

У дисертаційній роботі удосконалено організаційний механізм реалізації антикризової стратегії, який включає транснаціональний формат Антикризового комітету та модель «міні-кластерного» антикризового управління. Їх комплексне використання дозволить узгоджено ухвалювати антикризові рішення, розподіляти критичні ресурси між технологічно пов'язаними підприємствами та забезпечити безперебійність єдиного виробничого ланцюга в умовах зовнішніх шоків. Слід зауважити, що дисертаційне дослідження спрямоване на вирішення актуального наукового завдання, що полягає в удосконаленні теоретико-методичних підходів і розробленні практичних рекомендацій щодо формування антикризової стратегії підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Вирішені автором завдання дозволяють удосконалити підхід до ранньої діагностики криз для промислового підприємства, методику експрес- і фундаментальної діагностики, модель оцінювання стійкості підприємства, процес антикризового управління та впровадити модель антикризової стратегії. З огляду на викладене можна зробити висновок, що обрана тема дисертаційної роботи є актуальною, має теоретичну і практичну значущість, а також є перспективною для розвитку зазначеного напрямку досліджень.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт економічного факультету Запорізького національного університету за темами, зокрема: «Інноваційні підходи модернізації фінансового механізму повоєнного відновлення економіки України» (державний реєстраційний номер 0123U102122), в межах якої автором удосконалено двоконтурну методику експрес- і фундаментальної

діагностики, семиблочну класифікацію кризових факторів та індикаторів; «Використання інноваційних фінансових інструментів повоєнного відновлення територій України на засадах цифровізації та модернізації» (державний реєстраційний номер 0123U102123), де автором удосконалено модель «міні-кластерного» антикризового управління технологічно нерозривними, але юридично окремими промисловими підприємствами, сформовано визначення сутності поняття «антикризова стратегія підприємства за нестабільного зовнішнього середовища» (довідка № 01/01-23/1852 від 06.11.2025 р.).

Додатковим підтвердженням актуальності та практичної значущості дисертаційного дослідження є його виконанням в межах держбюджетних науково-дослідних робіт Запорізького національного університету за темами: «Європейські практики діджиталізації як інструмент забезпечення соціально-економічної безпеки в умовах війни та повоєнний період» (державний реєстраційний номер 0124U000600), де автором удосконалено методiku ранньої діагностики криз для промислового підприємства як методичне ядро системи раннього попередження; «Штучний інтелект як інструмент протидії дезінформації в період війни та повоєнного відновлення економіки України» (державний реєстраційний номер 0125U000996), в межах якої автором розроблено адаптивну сценарну модель з тригерами переключення між сценаріями (довідка № 01/01-23/1851 від 06.11.2025 р.).

3. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації

Проведений аналіз матеріалів дисертаційної роботи та наукових публікацій дає підстави стверджувати, що сформовані Петряковим Володимиром Миколайовичем основні наукові положення, висновки та рекомендації є належним чином обґрунтованими. Їх обґрунтованість та достовірність підтверджується комплексним підходом та професійно-грамотним розв'язанням поставлених наукових завдань, що забезпечило повне розкриття теми дослідження, досягнення поставленої мети та логічну побудову структури дисертаційної роботи.

Слід відзначити, що мета дисертації визначена чітко та вона полягає у розробленні теоретико-методичних засад і обґрунтуванні прикладного інструментарію формування антикризової стратегії підприємства в умовах

нестабільного зовнішнього середовища. Всі поставлені в дисертаційній роботі завдання є аргументованими та забезпечують досягнення її мети.

Здобувачем здійснено ґрунтовне дослідження та опрацювання наукових публікацій як вітчизняних, так і закордонних науковців з питань економічної теорії, теорії стратегічного й антикризового управління, теорії організаційної стійкості, теорії динамічних здатностей і сценарного планування, що становить теоретичний базис роботи. Їх кількість та змістовне наповнення підтверджують актуальність теми дисертаційного дослідження. Означене дозволяє відзначити належний рівень обізнаності здобувача у питаннях наукового дослідження, що забезпечує достатній рівень обґрунтованості сформованих висновків та практичних рекомендацій.

Для досягнення мети та виконання визначених наукових завдань автором застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, які формують методологічну основу дисертаційної роботи, зокрема: термінологічного аналізу, узагальнення, порівняння – для уточнення категоріального апарату антикризового управління та формулювання авторського визначення антикризової стратегії; системного підходу, методу класифікації та групування – для систематизації кризових факторів та індикаторів і обґрунтування інтегрованої теоретичної рамки; абстрактно-логічного методу, аналізу й синтезу, індукції та дедукції – для розкриття методичних засад формування антикризової стратегії і обґрунтування двоконтурної методики діагностики; статистичного й фінансово-економічного аналізу, порівняльного і структурно-функціонального аналізу – для оцінювання динаміки виробничо-фінансових показників і дослідження п'яти системоутворюючих підприємств групи Metinvest; моделей прогнозування банкрутства (Е. Альтмана, Г. Спрінґейта, Р. Таффлера, Дж. Ольсона (O-score), О. О. Терещенка) – для прогнозування ймовірності банкрутства підприємств; бального оцінювання й інтегральних показників, PESTEL- і SWOT-аналізу – для апробації шестикомпонентної моделі оцінювання стійкості та виявлення системних прогалин; системно-структурного аналізу, методу проєктування організаційних структур і регламентів – для розробки моделі інтеграції системи раннього попередження криз і організаційного механізму реалізації стратегії; сценарного аналізу, аналізу чутливості, методу дисконтування грошових потоків (NPV, ROI, IRR) – для розробки трьох цільових сценаріїв і

кількісного обґрунтування переваги трансформаційного сценарію; графоаналітичного методу – для візуалізації результатів дослідження. Узагальнюючи викладене, можна відзначити, що здобувач належним чином володіє методологією наукового дослідження та рівень виконання поставлених наукових завдань свідчить про його високий рівень наукової підготовки.

Отримані здобувачем наукові результати, висновки, положення та рекомендації характеризуються науковою новизною і мають належний рівень обґрунтованості. Основні положення дисертаційної роботи пройшли апробацію на науково-практичних конференціях різного рівня. Достовірність і наукова цінність отриманих результатів підтверджується достатньою кількістю публікацій у наукових фахових виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз даних, у наукових періодичних виданнях інших держав.

Зазначене дає підстави зробити висновок, що результати дисертаційного дослідження є достовірними та обґрунтованими, а також зміст роботи розкриває тему наукового дослідження. Висновки дисертації узгоджуються з поставленими завданнями та мають практичне значення для розроблення і реалізації антикризової стратегії підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

4. Структура дисертації та основні наукові результати

Дисертаційна робота має логічну структуру та складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Дисертація викладена на 276 сторінках, основний зміст роботи викладено на 197 сторінках та вона містить 58 таблиць і 35 рисунків. У вступі до дисертації представлено її загальну характеристику, обґрунтовано актуальність і ключові положення дослідження, а також відображено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

У першому розділі дисертаційної роботи здобувачем досліджено підходи науковців до трактування дефініцій «криза», «антикризове управління», «антикризова стратегія» та визначено їх особливості (с. 32–33), що дозволило сформулювати власне визначення поняття «антикризова стратегія підприємства за нестабільного зовнішнього середовища» (с. 34–35). Розвинуто концепцію безперервного антикризового управління

Л. О. Лігоненко шляхом її представлення у вигляді єдиного управлінського контуру зі зворотним зв'язком та режимів роботи за зонами індикаторів ризику (с. 32–37). Досліджено наукові напрями, що формують теоретичну базу антикризового управління, та удосконалено інтегровану теоретичну рамку формування антикризової стратегії з функціональним розподілом семи підходів (с. 38–45). Систематизовано джерела нестабільності та кризові фактори, що дозволило розвинути семиблочну класифікацію кризових факторів та індикаторів у вигляді єдиної таблиці-карти (с. 46–68). Розглянуто методичні засади діагностики кризового стану підприємства, обґрунтовано двоконтурну методику експрес- і фундаментальної діагностики та сформовано шестикомпонентну модель оцінювання стійкості підприємства (с. 69–93).

У другому розділі роботи детально досліджено галузевий контекст функціонування вітчизняної металургії в умовах воєнних, енергетичних і логістичних обмежень та розглянуто стан ефективності діяльності п'яти системоутворюючих підприємств групи Metinvest (с. 97–115). Розраховано та проаналізовано динаміку показників ділової активності, ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності, а також здійснено діагностику ймовірності банкрутства за моделями Е. Альтмана, Г. Спрінгейта, Р. Таффлера, Дж. Ольсона (O-score), О. О. Терещенка (с. 116–133). На обраних підприємствах апробовано шестикомпонентну модель оцінювання стійкості підприємства, відображено результати PESTEL- та SWOT-аналізу, сформовано TOWS-матрицю стратегічних комбінацій, встановлено та доведено необхідність формування, впровадження антикризової стратегії промислових підприємств (с. 134–157).

У третьому розділі досліджено існуючі підходи до побудови систем раннього попередження криз і запропоновано модель їх інтеграції у стратегічне управління, що дозволило удосконалити методику ранньої діагностики криз на основі восьми груп сигналів та сімнадцяти індикаторів ризику з чотирма пороговими зонами (с. 161–180). Особливий науковий інтерес викликає удосконалений автором організаційний механізм реалізації антикризової стратегії, а саме транснаціональний формат Антикризового комітету із залученням представників закордонних активів з правом дорадчого голосу та модель «міні-кластерного» антикризового управління технологічно нерозривними, але юридично окремими підприємствами

(с. 181–201). За результатами дослідження запропоновано адаптивну сценарну модель з тригерами переключення між сценаріями, здійснено оцінку економічної ефективності трьох цільових сценаріїв за показниками NPV, ROI, IRR з аналізом чутливості та сформовано модель антикризової стратегії з обґрунтуванням потенціалу її застосування на трьох рівнях (с. 202–225).

Загальні висновки наведено наприкінці тексту дисертації, у яких узагальнено основні наукові та практичні результати проведеного дослідження. Список використаних джерел оформлено відповідно до чинних вимог і стандартів. Додатки містять довідки про впровадження результатів дисертаційного дослідження, список публікацій здобувача за темою дисертації, а також інформацію щодо апробації одержаних практичних результатів.

Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що дисертаційна робота за своєю структурою, змістовним наповненням, обсягом та оформленням повністю відповідає вимогам, встановленим МОН України до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Обсяг дисертації узгоджується з вимогами освітньо-наукової програми «Економіка» Запорізького національного університету. За своїм змістом дисертаційна робота відповідає спеціальності 051 Економіка та є логічно побудованим, завершеним науковим дослідженням.

5. Наукова новизна одержаних результатів дисертаційної роботи

За результатами аналізу дисертаційної роботи встановлено, що сформульовані здобувачем наукові положення є самостійними, відображають його особистий внесок у розвиток досліджуваної проблематики та визначають основні результати, які характеризуються науковою новизною.

Зокрема, на теоретичному рівні запропоновано авторське бачення поняття «антикризова стратегія підприємства за нестабільного зовнішнього середовища» (с. 34–35). На відміну від існуючих визначень, здобувачем антикризову стратегію розглянуто як інтегрований довгостроковий комплекс управлінських рішень, принципів і механізмів, спрямованих на завчасне виявлення загроз, підтримання стійкості критичних бізнес-процесів, реконфігурацію ресурсів та безперервне пристосування підприємства до різномірних зовнішніх шоків. Визначено, що ключовою ознакою

запропонованого трактування є перенесення акценту з реагування на вже наявну кризу на превентивність і безперервність антикризових дій. Також у сформованому визначенні акцентовано увагу на тому, що антикризова стратегія забезпечує керованість підприємства за одночасної дії воєнних, енергетичних, логістичних та регуляторних чинників.

Також набула подальшого розвитку концепція безперервного антикризового управління Л. О. Лігоненко (с. 32–37), яку, на відміну від наявних, представлено у вигляді єдиного управлінського контуру зі зворотним зв'язком, де превентивний, реактивний і трансформаційний механізми поєднано з режимами роботи за зонами індикаторів ризику: моніторинговим – за зеленої та жовтої зон; активного реагування – за помаранчевої та червоної.

Автором удосконалено інтегровану теоретичну рамку формування антикризової стратегії (с. 38–45), в якій, на відміну від існуючих, виокремлено сім наукових підходів (кризовий менеджмент, стратегічне управління, ризик-менеджмент, організаційну стійкість, динамічні здатності, системи раннього попередження та сценарне планування), які поєднано в єдину методологічну конструкцію із закріпленням за кожним з них окремої функції. Впровадження рамки на підприємстві дозволяє уникнути фрагментарного застосування теоретичних підходів під час вироблення антикризової стратегії.

Дисертантом розвинуто семиблочну класифікацію кризових факторів та індикаторів (с. 56–68), яку, на відміну від наявних, зведено в єдину таблицю-карту «джерело нестабільності – фактор кризи – індикатор раннього виявлення» та доповнено інструментарієм слабких сигналів, що перетворює класифікацію з описової на робочий діагностичний інструмент.

Дисертантом сформовано двоконтурну методику експрес- і фундаментальної діагностики (с. 74–77, 85–87, 197), яка, на відміну від існуючих, дозволяє поєднати оперативне оцінювання поточного стану підприємства з поглибленим восьмиетапним процесом формування стратегічної рамки – від моніторингу до адаптації. У дисертаційній роботі автор розкриває послідовність етапів обох діагностичних контурів та умови переходу між ними.

Сформовано шестикомпонентну модель оцінювання стійкості підприємства (с. 83–93, 134–157), яка охоплює фінансову, операційну,

логістичну, кадрову, екологічно-регуляторну та зовнішньоінституційну складові з п'ятибальним їх оцінюванням і п'ятирівневою шкалою інтерпретації інтегрального показника, що дозволяє виявити найслабші ланки для першочергового реагування. Практичне значення моделі полягає в можливості її використання службами підприємства для регулярного моніторингу рівня стійкості, ранжування загроз за критичністю та обґрунтованого спрямування антикризових заходів на найуразливіші складові.

Дисертантом удосконалено методику ранньої діагностики криз для промислового підприємства (с. 161–180), що, на противагу наявним системам ризик-менеджменту, зорієнтованим переважно на фінансові показники, побудована на восьми групах сигналів (безпековій, сировинній, логістичній, енергетичній, СВМ-регуляторній, фінансовій, операційній та кадровій) і сімнадцяти індикаторах ризику з чотирма пороговими зонами. Використання методики дозволяє виявляти кризові загрози за слабкими сигналами та визначати ступінь їх гостроти.

За результатами дослідження удосконалено транснаціональний формат організаційного механізму Антикризового комітету (с. 182–195), який, на відміну від існуючих, передбачає залучення представників закордонних активів вертикально інтегрованої групи з правом дорадчого голосу за збереження українського центру ухвалення рішень. Крім того, запропонований формат може бути покладений в основу положення про Антикризовий комітет вертикально інтегрованої групи, забезпечуючи врахування позиції європейських активів без втрати керованості з боку українського контуру.

В дисертації удосконалено модель «міні-кластерного» антикризового управління технологічно нерозривними, але юридично окремими промисловими підприємствами (с. 181–201), що, на відміну від існуючих, передбачає спільний антикризовий протокол із правилами розподілу критичних ресурсів. Впровадження моделі дозволяє координувати антикризові дії технологічно пов'язаних підприємств (зокрема, ПрАТ «Запоріжсталь», ПрАТ «Запоріжжкокс») через спільний антикризовий протокол, що забезпечує безперервність єдиного виробничого ланцюга.

Автором розроблено адаптивну сценарну модель з тригерами переключення між сценаріями (с. 202–222), в якій сценарії розглянуто не як

альтернативні прогнози майбутнього, а як робочі режими стратегії, перехід між якими ініціюється автоматично на підставі стійких значень індикаторів ризику. Використання даної моделі на підприємстві полягає в можливості її вбудовування в контур управлінських рішень для оперативного та обґрунтованого перемикання антикризових заходів відповідно до фактичного рівня зовнішніх загроз.

В дисертації наведено сформовано модель антикризової стратегії з обґрунтуванням потенціалу її застосування на трьох рівнях (с. 223–225). Обґрунтовано, що методичне ядро моделі – індикатори ризику, порогові зони та цільові сценарії – має універсальний характер і може бути перенесене на інші об'єкти шляхом переналаштування параметрів під їх специфіку. Апробація моделі полягає в масштабованості розробленого інструментарію на інші активи Metinvest Holding (ПівніЗК, ЦЗК), українські металургійні підприємства поза групою та інші галузі промисловості, що зазнають подібного впливу багатошарової зовнішньої турбулентності.

Узагальнюючи викладене, можна відзначити, що отримані наукові результати Петряковим Володимиром Миколайовичем, мають наукову новизну, є достатньо обґрунтованими та мають важливе теоретичне й практичне значення. Дисертаційне дослідження робить вагомий внесок у вирішення науково-прикладної проблеми розробки антикризової стратегії підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

6. Особистий внесок здобувача

Усі наукові результати, викладені в дисертаційній роботі, отримані автором самостійно та відображають його особистий внесок у розв'язання досліджуваної наукової проблеми. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у роботі використано лише ті положення, ідеї та результати, які є особистим науковим доробком автора. Означене свідчить про самостійність виконання дослідження та достовірність сформульованих наукових положень, висновків і практичних рекомендацій.

7. Теоретичне та практичне значення отриманих результатів дослідження

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад і розробленні прикладного

інструментарію формування антикризової стратегії великого промислового підприємства за хронічної багатошарової турбулентності зовнішнього середовища, тобто: розробці адаптивної сценарної моделі з тригерами переключення між сценаріями; удосконаленні моделі «міні-кластерного» антикризового управління технологічно нерозривними, але юридично окремими промисловими підприємствами; формуванні методики ранньої діагностики криз для промислового підприємства; удосконаленні двоконтурної методики експрес- і фундаментальної діагностики; формуванні шестикомпонентної моделі оцінювання стійкості підприємства; розвитку концепції безперервного антикризового управління Л. О. Лігоненко; уточненні моделі антикризової стратегії з обґрунтуванням потенціалу її застосування на трьох рівнях.

Розроблені автора науково-методичні положення та практичні рекомендації знайшли практичне застосування у діяльності підприємств: ПАТ Запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь» (довідка № 7150/16 від 21.09.2025 р.); ПрАТ «Запоріжвогнетрив» (довідка № 4391/22 від 27.10.2025 р.); ПрАТ «Запоріжжкокс» (довідка № 2834/26 від 05.11.2025 р.).

Теоретичні положення, висновки та окремі результати дисертаційної роботи впроваджено у навчальний процес Запорізького національного університету під час викладання дисциплін «Економіка підприємства», «Фінанси підприємств», «Антикризове управління корпорацією», «Управління фінансовою санацією та банкрутством підприємств», «Фінансовий менеджмент» (довідка № 01/01-23/2168 від 31.12.2025 р.).

8. Повнота викладення основних результатів дисертації в наукових працях дисертанта

Основні результати дисертаційного дослідження, зокрема наукові положення, висновки та практичні рекомендації, достатньою мірою висвітлені здобувачем у 15 наукових працях, з них: 7 статей у наукових фахових виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз, 2 статті у наукових періодичних виданнях інших держав, 6 тез доповідей за матеріалами конференцій. Загальний обсяг друкованих праць – 10,85 друк. арк., з них особисто автору належить 10,42 друк. арк.

Апробацію основних наукових положень та результатів дисертації здійснено на підставі їх представлення та обговорення на таких міжнародних

науково–практичних конференціях: Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення» (м. Львів, 1–2 червня 2023 р.); Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих вчених «Актуальні проблеми розвитку сучасної науки: виклики та перспективи» (м. Запоріжжя, 29 квітня 2025 р.); II Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні досягнення та перспективи соціально-економічного розвитку» (м. Одеса, 16 травня 2025 р.); Міжнародна мультидисциплінарна наукова інтернет-конференція «Дев'яносто сьомі економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки» (м. Львів, Україна – м. Ополе, Польща, 29–30 травня 2025 р.); XX Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Євразії» (м. Переяслав, 20 червня 2025 р.); Міжнародна мультидисциплінарна наукова інтернет-конференція «Дев'яносто восьмі економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки» (м. Львів, Україна – м. Ополе, Польща, 26–27 червня 2025 р.).

Наукові публікації здобувача Петрякова Володимира Миколайовича повною мірою відображають зміст дисертаційного дослідження, його наукову новизну та основні результати. Кількість та загальний обсяг наукових публікацій відповідають встановленим вимогам до апробації результатів дисертаційного дослідження. Аналіз наукових публікацій дає підстави стверджувати, що ключові наукові положення, висновки та результати дисертації достатньо повно висвітлено у наукових джерелах.

9. Відповідність тексту дисертаційної роботи вимогам академічної доброчесності

За результатами аналізу дисертаційної роботи та наукових публікацій здобувача не встановлено фактів порушення принципів академічної доброчесності, зокрема академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Варто відзначити, що дисертація є результатом самостійного наукового дослідження, виконаного автором. Це підтверджується оригінальністю наукових підходів, подачі матеріалу, особистим внеском дисертанта у вирішення досліджуваної проблематики, а також апробацією основних положень і результатів дослідження. Петряков Володимир Миколайович

дотримувався принципів академічної доброчесності, вимог чинного законодавства у сфері авторського права. Слід відзначити, що у дисертаційній роботі належним чином оформлені посилання на використані джерела, відображено особистий внесок автора у наукових працях, які написані у співавторстві, а також у вступі наведено декларацію про застосування інструментів штучного інтелекту з описом меж їх використання та особистої відповідальності автора за зміст роботи.

10. Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

За результатами аналізу наукових положень, висновків і рекомендацій, наведених у дисертаційній роботі, сформовано окремі зауваження та дискусійні положення, які можуть бути предметом подальшого наукового обговорення, зокрема:

1. У підрозділі 1.1 автором розвинуто концепцію безперервного антикризового управління Л. О. Лігоненко у вигляді єдиного управлінського контуру зі зворотним зв'язком та режимів роботи за зонами індикаторів ризику (с. 32–37). Проте, з нашої точки зору, доцільно було б навести інформацію щодо ресурсного забезпечення функціонування такого контуру в моніторинговому режимі та обґрунтувати доцільність його підтримання за відсутності активної кризи на підприємстві.

2. У підрозділі 1.3 дисертаційної роботи автором обґрунтовано двоконтурну методику експрес- і фундаментальної діагностики (с. 74–77, 85–87). Було доцільно приділити увагу питанню розмежування сфер застосування експрес-контуру та фундаментального контуру, а саме визначити умови, за яких підприємству слід переходити від оперативного оцінювання до поглибленого діагностичного процесу, що підсилило б методичну значущість проведеного дослідження.

3. Здобувачем у підрозділі 2.2 здобувачем проведено діагностику ймовірності банкрутства підприємств за моделями Е. Альтмана, Г. Спрінгейта, Р. Таффлера, Дж. Ольсона та О. О. Терещенка (с. 116–133). На нашу думку, робота лише виграла б, якби було обґрунтовано вибір саме цих моделей та наведено підхід до узгодження їх результатів у випадках, коли окремі моделі дають різні висновки щодо фінансового стану одного й того самого підприємства.

4. У підрозділі 2.3 здобувачем виконано PESTEL- і SWOT-аналіз діяльності промислових підприємств (с. 141–147). Вважаємо, що було б доречним показати, яким чином результати цих видів аналізу трансформуються у конкретні стратегічні альтернативи антикризової стратегії, що посилює зв'язок аналітичної та проєктної частин роботи.

5. Дисертантом у підрозділі 3.3 сформовано модель антикризової стратегії з обґрунтуванням потенціалу її застосування на трьох рівнях (с. 223–225). На нашу думку, доцільно було б обґрунтувати, які саме елементи запропонованої моделі потребують адаптації під час її перенесення на підприємства інших галузей промисловості, а які залишаються незмінними.

Викладені зауваження та дискусійні положення мають конструктивний характер і можуть бути враховані автором у подальших наукових дослідженнях. Водночас вони не применшують наукової та практичної цінності результатів дисертаційної роботи і не впливають на її загальну позитивну оцінку.

11. Загальний висновок

Дисертаційна робота Петрякова Володимира Миколайовича на тему «Розробка антикризової стратегії підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища» є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що мають теоретичне та практичне значення. Робота присвячена вирішенню актуального наукового і практичного завдання, пов'язаного із удосконаленням теоретико-методичних підходів і розробленням практичних рекомендацій щодо формування антикризової стратегії підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища. За своїм змістом, структурою, рівнем наукового опрацювання та оформленням дисертаційна робота відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Дисертація виконана автором самостійно, на високому теоретико-методичному рівні, з дотриманням принципів академічної доброчесності. Робота характеризується логічною побудовою, послідовністю викладу матеріалу та належним рівнем обґрунтованості наукових положень. Сформульовані висновки підтверджуються результатами проведеного

дослідження, є науково обґрунтованими та відповідають поставленим меті й завданням. Основні положення та результати дисертаційної роботи належним чином висвітлено у наукових публікаціях автора, зміст яких повністю відповідає тематиці дисертаційного дослідження.

З огляду на результати проведеного аналізу слід зазначити, що дисертація Петрякова Володимира Миколайовича відповідає спеціальності 051 Економіка, постанові Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами) «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (зі змінами) «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», постанові Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами) «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії». Автор представленої до захисту дисертаційної роботи, Петряков Володимир Миколайович, заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Рецензент:

доктор економічних наук,
професор, професор кафедри
управління персоналом
і маркетингу Запорізького
національного університету

Олена АНДРОСОВА

Підпис д.е.н., професора Олени АНДРОСОВОЇ засвідчую:

В.о. ректора, проректор з наукової роботи
Запорізького
національного університету

Дмитро ЯРИМБАШ